

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2025/26-2027/28
(skrajne daty)
Rok akademicki 2025/2026

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Źródłoznawstwo (neolit)
Kod przedmiotu*	
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Wydział Humanistyczny
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Archeologii
Kierunek studiów	Archeologia
Poziom studiów	studia I stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	I rok, 2 semestr
Rodzaj przedmiotu	kierunkowy
Język wykładowy	polski
Koordinator	Prof. dr hab. Małgorzata Rybicka
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Prof. dr hab. Małgorzata Rybicka

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
2				30					3

1.2. Sposób realizacji zajęć

x zajęcia w formie tradycyjnej

- zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

ZALICZENIE Z OCENĄ

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

WIEDZA HISTORYCZNA NA POZIOMIE SZKOŁY PONADPODSTAWOWEJ ORAZ ZALICZENIE PRZEDMIOTU
ARCHEOLOGIA ZIEM POLSKICH NA 1 ROKU

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C ₁	Prezentacja podstawowych zagadnień z zakresu analityki ceramiki kultur pradziejowych ze szczególnym uwzględnieniem okresu neolitu na ziemiach polskich.
C ₂	Zapoznanie studentów ze znaczeniem zabytków ceramicznych jako podstawowego źródła przy ocenach chronologicznych
C ₃	Zapoznanie studentów z cechami technologicznymi, morfologicznymi i stylistycznymi ceramiki charakterystycznymi dla poszczególnych kultur z okresu neolitu na ziemiach polskich

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu STUDENT:	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	Rozumie literaturę specjalistyczną z zakresu analityki źródeł ceramicznych.	K_Wo3, K_Wo6, K_Wo7, K_Wo8
EK_02	Potrafi ocenić możliwość poznawcze poszczególnych metod analiz ceramiki z okresu neolitu.	K_U02, K_U09
EK_03	Zna i rozpoznaje podstawowe formy naczyń cechujące poszczególne kultury z okresu neolitu.	K_Wo3, K_Wo6, K_Wo7, K_U09
EK_04	Określa podstawowe cechy dystynktywne naczyń cechujących poszczególne kultury z okresu neolitu na ziemiach polskich.	K_U01, K_U02, K_K01
EK_05	Przedstawia podstawowe cechy morfologii i stylistyki naczyń o egzogennych cechach dla poszczególnych kultur z okresu neolitu ziem polskich.	K_U01, K_U02, K_K01, K_K03
EK_06	Rozumie znaczenie ceramiki jako źródła umożliwiającego ocenę relacji międzykulturowych i potrafi na ich podstawie ocenić aktywność kulturową człowieka na osiedlach.	K_Wo3, K_Wo6, K_U01, K_U02, K_U09, K_K01, K_K03

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

EK_07	Rozumie znaczenie analiz stylistyczno-technologicznych w ocenie homogeniczności zbioru źródeł osadowych i sepulkralnych i potrafi zastosować metody statystyczne do takich analiz.	K_Wo3, K_Wo6, K_Wo7, K_Uo2, K_Uo3, K_Uo6, K_Uo9, K_U10, K_Ko1, K_Ko2, K_Ko3, K_Ko4
-------	--	--

3.3 Treści programowe

A. Problematyka ćwiczeń laboratoryjnych, zajęć praktycznych

<p>Treści merytoryczne</p> <p>1 - Znaczenie ceramika dla oceny cech kulturowych społeczności z okresu neolitu. Metody analiz źródeł ceramicznych.</p> <p>2 - Technologia ceramiki kultury ceramiki wstęgowej rytej, kultury malickiej, kultury lubelsko-wołyńskiej ceramiki malowanej, kultury pucharów lejkowatych, kultury ceramiki sznurowej.</p> <p>3 - Technologia ceramiki kultury wstęgowej klutej grupy brzesko-kujawskiej kultury lendzielskiej, kultury amfor kulistych, kultur strefy leśnej (niemeńskiej, Narwa)</p> <p>4 - Morfologia ceramiki kultur wczesno- i środkowoneolitycznych</p> <p>5 - Morfologia ceramiki kultur późnoneolitycznych</p> <p>6 - Zdobnictwo ceramiki kultur wczesno- i środkowoneolitycznych</p> <p>7 - Ceramika jako źródło do oceny genezy poszczególnych kultur z okresu neolitu i problemy z tym związane</p> <p>8 - Zdobnictwo ceramiki kultur wczesno- i środkowoneolitycznych</p> <p>9 - Cechy egzogenne w kulturach z okresu neolitu na ziemiach polskich</p> <p>10 - Ceramika jako źródło do analiz przestrzennych</p> <p>11 - Metody analiz statystycznych zbiorów źródeł ceramicznych</p>

3.4 Metody dydaktyczne

Laboratorium: analiza i interpretacja źródeł – omówienie przykładów i ćwiczenia praktyczne

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	obserwacja w trakcie zajęć	LABORATORIUM
EK_02	obserwacja w trakcie zajęć	LABORATORIUM
EK_03	obserwacja w trakcie zajęć	LABORATORIUM
EK_04	obserwacja w trakcie zajęć	LABORATORIUM
EK_05	obserwacja w trakcie zajęć	LABORATORIUM

EK_o6	obserwacja w trakcie zajęć	LABORATORIUM
EK_o7	obserwacja w trakcie zajęć, projekt	LABORATORIUM

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Aktywny udział w zajęciach - 100% oceny końcowej.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	30
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	10
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	35
SUMA GODZIN	75
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	3

** Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.*

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Czerniak L., Kośko A. 1980, Zagadnienie efektywności poznawczej analizy chronologicznej ceramiki na podstawie cech technologicznych. Z problematyki badań nad „datowaniem technologicznym” ceramiki kultur neolitycznych w strefie Kujaw, APolski, t, 25. S. 247-280.

Czerniak L. 1989, teoretyczne problemy archeologicznej systematyki kulturowej. Przykład badań nad zróżnicowaniem cech technologicznych ceramiki kultur z kręgu naddunajskich,(w:) Kujawskie przyczynki do badań nad neolitem Kujaw, Inowrocław, s. 33-76.

Kośko A. 1981, Udział południowo-wschodnioeuropejskich wzorców

kulturowych w rozwoju niżowych społeczeństw kultury pucharów lejkowatych, Poznań.

Hensel W., Wiślański T. (red.) 1979, Prahistoria ziem polskich, t. II, Neolit, Ossolineum.

Literatura uzupełniająca:

Papiernik P., Rybicka M. 2002, Annapol. Osada kultury pucharów lejkowatych na Pojezierzu Gostynińskim, Łódź,

Kobylińska U. 1980, Jamesa Sacketta koncepcja stylu w archeologii, APolski, t. 24, s. 413-430.

Kobylińska U., Kobyliński Z. 1982, Kierunki etnoarcheologicznego badania ceramiki: przegląd problematyki, KHKM, t. XXIX, s. 43-53.

Daszkiewicz M., Prinke D. 2001, Problem relacji tzw. ceramiki pasmowo-grzebykowej i kultury pucharów lejkowatych na podstawie źródeł z Kujaw, (w) Od neolityzacji do początków epoki brązu, Poznań, s. 121-129.

Grygiel R. 1976, Osady kultury ceramiki wstęgowej rytej w Brześciu Kujawskim koło Włocławka, Prace i Materiały Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi, ser. Arch., nr 23, s. 5-110

Kadrow S. 1991. Iwanowice, Stanowisko Babia Góra cz. I, Rozwój przestrzenny osady z wczesnego okresu epoki brązu, Kraków.

SIEWIARYN M. 2011, Z PEWNOŚCIĄ JAK DAWNIEJ, UTARTY TRADYCYJĄ, ISTNIAŁ PODZIAŁ ZAJĘĆ WEDŁUG PŁCI.. - KILKA UWAG O MIEJSCU ŹRÓDEŁ ARCHEOLOGICZNYCH W KONSTRUOWANIU OBRAZU STRUKTURY SPOŁECZNEJ W PRADZIEJACH (W:) OBRAZ STRUKTURY SPOŁECZNEJ W ŚWIETLE ŹRÓDEŁ ARCHEOLOGICZNYCH W PRADZIEJACH I ŚREDNIOWIECZU, S. 7-17, RZESZÓW.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej